

De Premiepensioeninstelling (PPI) komt eraan

Europa als het nieuwe speelveld van pensioenen

Op 1 juli jongstleden heeft de Tweede Kamer het Wetsvoorstel Introductie Premiepensioeninstelling (PPI) aangenomen. Hierin wordt de PPI geïntroduceerd als een nieuw pensioenvehikel dat efficiënt en transparant op de brede Europese markt kan opereren. Avis Accounting B.V., gevestigd in het World Trade Center op Schiphol, is zeer geïnteresseerd in de kansen die dit biedt. Bestuursvoorzitter Raymond Kreecke over de mogelijkheden die gloren aan de horizon. Straks net zo internationaal bezig als de luchthaven zelf?

Met de invoering van de Europese pensioenfondsen-richtlijn is voor Nederlandse ondernemingen de mogelijkheid geopend om hun pensioenregeling onder te brengen bij een pensioenuitvoerder in een andere lidstaat van de Europese Economische Ruimte (bestaande uit de Europese Unie en IJsland, Liechtenstein en Noorwegen). Daarnaast staat het werkgevers uit andere lidstaten van de Europese Economische Ruimte vrij hun pensioenregeling onder te brengen in Nederland. Als Nederlandse speler kun je straks door middel van een PPI pensioenen in bijvoorbeeld Engeland en Duitsland, kortom op Europese schaal, gaan uitvoeren.

Werkgevers mogen alleen zuivere premieovereenkomsten – Defined Contribution-regelingen – onderbrengen bij een PPI. De PPI is zelf niet bevoegd om biometrische risico's te dragen noch garanties te geven op zaken als rendement, hoogte van het kapitaal of hoogte van de uitkering. De instelling bouwt eenvoudig het pensioenvermogen op en belegt het op een prudente wijze, of laat dit doen. Omdat veel Europese pensioenregelingen stoelen op beschikbare-premiearrangementen, is de potentiële markt voor PPI's zeer groot. Het zijn met name multinationale

ondernemingen die aangeven behoefte te hebben aan pan-Europese vehikels die pensioenregelingen kunnen organiseren voor al hun werknemers in verschillende Europese landen. Zij trekken daarom het meeste profijt van een PPI, zoals schaalvoordelen (bij vermogensbeheer en administratie), belastingvoordelen op het gebied van Vennootschapsbelasting en BTW en de mogelijkheid om binnen het concern de pensioenregelingen van verschillende Europese businessunits te harmoniseren en standaardiseren. Zo kan bijvoorbeeld een overgang van Defined Benefit naar Defined Contribution op Europese schaal makkelijker worden vormgegeven. Raymond Kreecke: "Wanneer je als multinational in tien Europese landen operationeel bent, hoef je niet meer vanuit tien locaties pensioenregelingen te organiseren maar kun je dat centraal vanuit één entiteit aanbieden. Dat biedt enorme besparingen op backoffice en bestuur, bovendien vergroot je de mogelijkheid om internationale pensioenbreuken te voorkomen. De producten van PPI's zijn daarbij zeer transparant, omdat er geen verzekering in zit."

‘Als Nederlandse speler kun je straks door middel van een PPI pensioenen op Europese schaal gaan uitvoeren’

Hamerstuk

Avis Accounting, slechts in naam gerelateerd aan het befaamde rent-a-car concern, kun je zien als een internationale financiële dienstverlener die onder meer accounting, juridische en backoffice-zaken verzorgt voor derden. Moedermaatschappij is Avis Financial Corporation.

Al in 2005 was Kreecke, toen nog partner bij Deloitte, geboeid door de mogelijkheid van een Europees pensioenfonds, waarvan het huidige PPI-voorstel een eerste Nederlandse versie is. Implementatie van de Europese pensioenfondsenrichtlijn door de lidstaten in hun nationale wetgeving had namelijk reeds in september 2005 moeten plaatsvinden. Binnen Deloitte maakte Kreecke onder andere deel uit van een groep van pensioenspecialisten en fiscalisten die mogelijkheden zagen om over de grens te opereren. “We volgden de ontwikkelingen met argusogen”, zegt Kreecke, die verwacht dat toekomstige Europese wetgeving de pensioenmarkt verder zal openen. In 2008 trad hij uit de maatschap om algemeen directeur van Avis Accounting te worden, met in het achterhoofd het lonkende perspectief van een zelfstandige PPI.

In 2010 zijn we zover dat het verschijnsel PPI wettelijk geregeld gaat worden. Dat werd tijd, vindt Kreecke, want in België heeft de Organisatie voor de Financiering van Pensioenen, de eerste Belgische PPI, een flinke opmars gemaakt – precies in die drie jaar die nodig was om de PPI in Nederland door het parlement te loodsen. Het wetsvoorstel is door de Tweede Kamer en ligt op het moment van schrijven bij de Eerste Kamercommissie voor Financiën, waar het 14 september wordt besproken. Kreecke durft geen voorschot te nemen op de uitkomst:

“Normaal gesproken zou het een hamerstuk zijn voor de Eerste Kamer. Wat in de weg zou kunnen staan is de demissionaire status van het kabinet. Ik hoop echter dat het in de sfeer ligt van lopende zaken behartigen, en dat dit stuk regelgeving dit jaar nog zijn beslag krijgt.”

Een opportunity

Daarbij staat de algemeen directeur niet alleen eigenbelang voor ogen. “Het is natuurlijk ook in het belang van de BV Nederland. Je zou werkgelegenheid kwijt kunnen raken aan landen die dit voortvarender oppakken, zoals België. Daar komt bij dat Nederland veel pensioenexpertise heeft. Pensioenen en sociale verzekeringen zijn bij uitstek gebieden waar ons land in internationaal perspectief op excelleert, en waar in het licht van de mondialisering onze economische groei en werkgelegenheid vandaan kan komen. Deze expertise aanwenden is dus een opportunity om de eigen pensioenbranche uit te breiden en Europa in te tillen. Dat past dan tevens in onze ambitie om als land serieus mee te blijven spelen in de mondiale kenniseconomie. Bovendien zal de binnenlandse pensioensector naar verwachting gaan krimpen, terwijl de Europese pensioenmarkt nog zal verdubbelen de komende tien jaar. Reken als BV Nederland maar uit waar je kansen liggen.”

Slim alternatief

De vraag is: wat doet de markt met het fenomeen PPI nu onze pensioenfondsen worden getroffen door een perfect storm – de combinatie van een extreem lage lange rente en een stijgende levensverwachting – en de hele pensioenwereld als gevolg daarvan aan het schuiven is? “Als zelfs het Financieele Dagblad al spreekt van een ‘pensioen crisis’, is er wat aan de hand”, aldus Kreecke. “De onzekerheid over de oudedagsvoorziening neemt hand over hand toe; na de banken delen nu ook de pensioenfondsen in het wantrouwen van de bevolking. In deze context duiken nieuwe partijen op die inspelen op het gebrek aan duidelijkheid en transparantie dat de huidige markt kenmerkt. En de boodschap is: kijk naar ons, wij pakken het anders aan, wij drukken de kosten per deelnemer en kunnen zo een hoger pensioen uitkeren.” Hij noemt BeFrank als voorbeeld: een PPI-organisatie opgezet door verzekeraar Delta Lloyd samen met Binck Bank, die onmiddellijk na aanname van het bovengenoemde wetsvoorstel werd geïntroduceerd als prijsvechter.

Door de PPI nadrukkelijk te koppelen aan het idee van kostenbesparing en transparantie, kan het nieuwe vehikel in zijn ogen ook voor andere ondernemingen dan multinationals interessant zijn. Bijvoorbeeld om nationale regelingen uit te voeren voor Nederlandse pensioenfondsen. “Kijk naar de bedrijfstak- en ondernemingspensioenfondsen in Nederland: onder druk van de groeiende regelgeving en compliance-eisen haken ze één voor één af. De oprichting van een PPI zou hier een slim alternatief kunnen zijn, gezien de besparingen in kosten die je realiseert. Je hebt maar

één uitvoerder in plaats van pakweg vijf. Ik denk ook aan een fonds als van de apothekers, dat in zwaar weer verkeert. Herverzekeringen, liquidaties – ze zijn aan de orde van de dag. Voor deze fondsen biedt de oprichting van een PPI uitkomst. Je bundelt je krachten en staat samen sterk. En je behoudt het ‘warme’ gevoel dat de pensioenvoorziening in eigen hand is; het is dan toch nog een beetje van jezelf. Daarbij kun je zelf een PPI opzetten of je fonds onderbrengen bij een bestaande PPI. Mijn verwachting is dat PPI’s zeker ook een puur lokale functie gaan vervullen.”

Drempels

Opereren over de grens is niet zonder drempels. Elk land hanteert zijn eigen pensioenregels, die geharmoniseerd moeten worden. Tel daar een fiscale harmonisatie bij op: premies betaald in land x moeten ook aftrekbaar zijn indien deze voortaan aan land y betaald worden. Die fiscale aftrek moet per land geregeld worden, en als er landen zijn die daar niet aan willen, dan kun je dat in andere Europese landen zonodig afdwingen. Vervolgens zijn er nog de afwijkingen binnen het sociale en arbeidsrecht waar je in andere landen mee te maken krijgt. Het is aan de pensioenuitvoerder om die plooiën glad te strijken.

De fiscale regelgeving voor pensioenen en de verschillen op arbeidsrechtelijk terrein van de lidstaten stonden altijd al de ontwikkeling naar één internationale markt voor arbeidsgerelateerde pensioenregelingen in de weg. Kreecke ziet de oprichting van PPI’s als een eerste stap in de totstandkoming van een internationaal concurrerend Nederlands pensioenlichaam. De tweede stap is de zogeheten Multi-OPF, een ondernemingspensioenfonds voor verschillende ondernemingen die het nu reeds mogelijk maakt om pensioenfondsen samen te voegen. Op termijn zal dit toe groeien naar de ultieme vorm: de algemene pensioeninstelling (API), waarin het ook mogelijk zal zijn Defined Benefit-regelingen uit te voeren. Binnen deze drietrapsontwikkeling beperkt de PPI zich vooralsnog tot de opbouwfase van het pensioenvermogen, en dan uitsluitend binnen het zuivere Defined Contribution-domein. Als zodanig is het te beschouwen als een collectieve ‘special purpose’ instelling waarbij deelnemers fiscaal gefacilieerd vermogen kunnen opbouwen, op de pensioengerechtigde leeftijd gevolgd door de verplichte aankoop van een vaste-termijnuitkering bij een verzekeraar. Kreecke: “De vergelijking dringt zich op met banksparen: als instelling ontvang je premies, die je extern voor een lange periode laat beleggen. Aan het einde van de periode wordt het opgebouwde vermogen afgestort bij een verzekeraar, die de maandelijks pensioenuitkeringen verzorgt. En dat alles over landsgrenzen heen.”

De ontwikkeling is niet meer te stoppen, verwacht hij. “De schaalvoordelen zijn zo immens. Alleen de kosten die je bespaart in deze miljardenbusiness zijn op zich al meer dan de moeite waard voor ondernemingen en zullen zich

snel vertalen in waardeaan groei voor alle stakeholders. Tegelijk zijn we nog ver verwijderd van een toepassing van de PPI op grote schaal. Ik schat die termijn op drie à vijf jaar.” Naar verwachting zullen er op 1 januari aanstaande ongeveer tien PPI’s van start gaan. Dat zou een mooie stap zijn, vindt Kreecke, gezien het almaar dalende aantal (kleinere) ondernemingspensioenfondsen. “Van de ruim 1.000 pensioenfondsen in 1999 zijn er inmiddels nog 600 over. Vermoedelijk zal dit aantal verder in hoog tempo afnemen tot 200 of zelfs nog minder. Samenbundeling van meerdere kleine pensioenfondsen in de vorm van een PPI of Multi-OPF kan deze afname temperen. Zo kun je namelijk een oplossing creëren voor de toenemende complexiteit van regelgeving die de fondsen teistert, en die hogere eisen stelt aan bijvoorbeeld de bestuurlijke deskundigheid of de kwaliteit van de organisatie.”

Core business

Vreemd vindt hij het niet dat Avis de pensioenkant opgaat. “De grenzen van de traditionele dienstverlening vervagen. Leaseplan gaat internetbankieren en zelfs Google onderzoekt de mogelijkheid van bancaire activiteiten.” Zoals men van een financiële dienstverlener mag verwachten heeft Avis al veel expertise in huis voor het uitvoeren van pensioenen. Denk aan het bijhouden van deelnemersbestanden, het opstellen van pensioenovereenkomsten, het verzorgen van de boekhouding en de jaarrekeningen, het administreren van premieontvangsten en beleggingen. Tot het vervaardigen van Uniforme Pensioen Overzichten (UPO’s) en het verzorgen van de deelnemerscommunicatie toe. Kreecke: “Met het doelmatig opzetten van backoffice-activiteiten hebben we veel ervaring; dat is onderdeel van onze core business. Niet alleen voor een door onszelf op te richten PPI, die wij zullen openstellen voor bijvoorbeeld ondernemingen die niet behoren tot een bepaalde bedrijfstak. Ook voor PPI’s of Multi-OPF’s die door kleinere pensioenfondsen zelf kunnen worden opgericht.”

“Natuurlijk zijn wij als Avis de new kid on the block, en wij achten het denkbaar dat wij samen met een grote gevestigde partij in zo’n avontuur stappen. Misschien een verzekeraar die interesse heeft om aanvullend op de PPI bepaalde risico’s te verzekeren.” Ook door samenwerking met partijen als Deloitte denkt Avis toegevoegde waarde te kunnen leveren. “Door expertise te bundelen en slagvaardig te anticiperen op veranderende wet- en regelgeving kun je innovatief optrekken in het nieuwe pensioenspeelveld.”

Avis bevindt zich weliswaar nog in een oriënterende fase, benadrukt de algemeen directeur, maar staat klaar om snel met een PPI van start te gaan zodra de wetgeving tot stand is gekomen. “De reuring op de markt geeft aan dat er meerdere partijen staan te trappelen. Voor ons is het een onderwerp waar we passie voor hebben, en waar we al lang op azen. Nu is dan eindelijk de tijd aangebroken om er daadwerkelijk iets mee te doen.”

‘Door expertise te bundelen en slagvaardig te anticiperen op veranderende wet- en regelgeving kun je innovatief optrekken in het nieuwe pensioenspeelveld’